

2 Nisan Dünya Otizm Farkındalık Günü

EYÜPSULTAN REHBERLİK VE ARAŞTIRMA
MERKEZİ

2 Nisan, Birleşmiş Milletler tarafından otizm konusunda farkındalık yaratmak ve otizm ile ilgili sorunlara çözüm bulmak amacıyla "Dünya Otizm Farkındalık Günü" olarak ilan edilmiştir. 2 Nisan'da başlayan "Otizm Farkındalık Ayı" çerçevesinde dünyada otizmle ilgili araştırmaların teşvik edilmesi, bu konudaki farkındalığın artırılması ile erken teşhis ve tedavinin yaygınlaştırılması hedeflenmiştir.

Otizm Spektrum Bozukluğu Nedir?

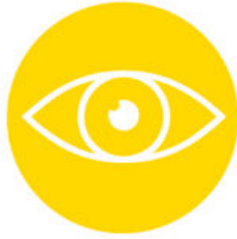
Otizm spektrum bozukluğu, doğuştan gelen ya da yaşamın ilk yıllarında ortaya çıkan karmaşık bir nöro-gelişimsel farklılıktır. Otizmin, beynin yapısını ya da işleyişini etkileyen bazı sinir sistemi sorunlarından kaynaklandığı düşünölmektedir. Bu metinde otizm spektrum bozukluğu için kullanım kolaylığı nedeniyle zaman zaman otizm terimi kullanılmıştır.

Otizm Spektrum Bozukluğunun Nedeni Nedir?

Bugün, otizm spektrum bozukluğuna neyin neden olduğu bilinmemekle birlikte genetik temelli olduğuna ilişkin bulgular vardır. Ancak hangi gen ya da genlerin sorumlu olduğu henüz bilinmemektedir. Çevresel faktörlerin de otizme yol açabildiğine ilişkin görüşler vardır. Hem genetik temellerin hem de çevresel faktörlerin etkileri üzerine çok sayıda araştırma yapılmaktadır.

Otizmin çocuk yetiştirme özellikleriyle ya da ailenin ekonomik koşullarıyla hiçbir ilişkisi yoktur; bu nedenle otizm spektrum bozukluğunu her çeşit toplumda, farklı coğrafyalarda, ırkta ve ailede rastlanmaktadır.

EGER ÇOCUĐUNUZDA BUNLAR VARSA!!

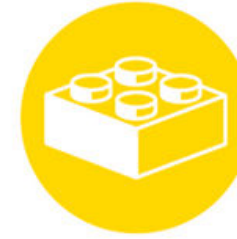
Göz teması kuramıyorsa

İsmi söylendiğinde dönüp bakmıyorsa

Parmağıyla istediğı şeyi göstermiyorsa

Yaştlarının oyunlarına ilgi duymuyorsa

Sallanmak, parmak uçlarında yürümek gibi hareketlere sahipse

Dönen nesnelere karşı aşırı ilgi duyuyorsa

Takıntılı davranışlar gösteriyorsa

Konuşmasında gerilik yaşıyorsa

Erken Teşhisin Önemi

- Başkalarıyla göz teması kurmuyorsa,
- İsmi söylediğinizde bakmıyorsa,
- Söyleneni işitmiyor gibi davranıyorsa,
- Parmağıyla istediği şeyi göstermiyorsa,
- Oyuncaklarla oynamayı bilmiyorsa,
- Akranlarının oynadığı oyunlara ilgi göstermiyorsa,
- Bazı sözleri tekrar tekrar ve ilişkisiz ortamlarda söylüyorsa,
- Konuşmada akranlarının gerisinde kalmışsa,
- Sallanmak, çırpınmak gibi garip hareketleri varsa,
- aşırı hareketli, hep kendi bildiğince davranıyorsa,
- Gözleri bir şeye takılıp kalıyorsa,
- Bazı eşyaları döndürmek, sıraya dizmek gibi sıra dışı hareketler yapıyorsa,
- Günlük yaşamındaki düzen değişikliklerine aşırı tepki veriyorsa,
- Otizm açısından değerlendirme yapmak gerekir. Erken tanı ve doğru bir eğitim yöntemi ile yoğun olarak eğitim alan çocukların yaklaşık yüzde ellisinde otizmin belirtileri kontrol altına alınabilmekte, gelişim sağlanabilmekte, büyük ilerleme kaydedilmekte ve hatta bazı otizimli çocukların ergenlik yaşına geldiklerinde diğer arkadaşlarından farkı kalmayabilmektedir.

Tanılama Süreçleri

Otizmin tanisi nasıl ve kimler tarafından konur?

Tani koyabilecek kişiler, yalnızca konunun uzmanı olan doktorlardır. Otizmlili çocukların dış görünüşleri diğer çocuklardan farklı değildir; ancak, davranışları farklıdır. Tani, uzmanlar tarafından çocuğun gözlenmesi, gelişim testleri yapılması ve anne-babalara çocuğun gelişimi hakkında sorular sorulmasıyla konur. Otizmin tanisi 12 aylıktan itibaren konabilir. Erken yaşta tani konması, bir an önce eğitimin başlaması açısından önemlidir.

Ülkemizde otizm tanisi koyabilecek uzmanlar çocuk ruh hastalıkları uzmanları ve çocuk nörologlarıdır.

Eğer çocuđunuz henüz otizm tanisi almamiřsa hangi kurum ve uzmanlara bařvurabilirsiniz?

- Çocuk Ruh Sağliğı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Bölümü bulunan üniversite hastanelerine başvurabilirsiniz.
- Çocuk ruh hastalıkları uzmanı veya çocuk nörologu bulunan Sağlık Bakanlığı'na bağlı devlet hastanelerine başvurabilirsiniz.

Eğer çocuğunuz otizm tanisi alırsa, 'Çocuk Özel Gereksinim Raporu' (ÇÖZGER) çıkartmanız gerekir.

Sizin hatanız deęil!

Otizm, günümüzde rastlanan en yaygın nörolojik bozukluktur ve Amerikan Hastalıkları Kontrol Etme ve Önleme Merkezi (Centers for Disease Control Prevention)'nin verilerine göre 2006 yılında her 150 çocuktan 1'inin otizm tanisi aldığı tahmin edilirken, son bilgiye göre her 44 çocuktan 1'inin otizm tanisi aldığı tahmin edilmektedir.

Otizm tüm irklarda, etnik gruplarda ya da sosyal statüsü farklı gruplarda görülebileceği, ailenin gelir durumu, yaşam biçimi ve eğitim düzeyi ile otizm spektrum bozukluğu arasında bir bağ olmadığı vurgulanmaktadır.

Cinsiyetle ilişkili olarak farklı görülme sıklığı bilgileri bulunmasına rağmen, ortak görüş, erkeklerde kızlardan daha fazla görüldüğüdür.

Otizm tanisi alan çocukların çoğunda değişik derecelerde öğrenme güçlüğü ve zeka geriliği de görülebilir.

OTİZME YÖNELİK BİLİLEN YANLIŞLAR

Aşilar otizme neden olur.

Aşiların otizme neden olduğunda ilişkin düşünce yanlıştır, bilimsel çalışmalar otizm ile aşilar arasında anlamlı ilişki olmadığını ortaya koymaktadır

Otizm teşhisi sadece 3 yaş ve sonrasında koyulur.

Otizm, doğuştan gelen bir yetersizliktir. Dikkatli gözlem ve değerlendirme ile 18 aydan itibaren otizm riski belirlenebilir.

Otizm, doğuştan gelen bir yetersizliktir.

Dikkatli gözlem ve değerlendirme ile 18 aydan itibaren otizm riski belirlenebilir.

Hepsi üstün zekâlidir.

Sanıldığına aksine, otizm spektrum bozukluğu tanılı bireylerin çoğunda , farklı düzeylerde zeka geriliği görülür. Ayrıca zeka testlerinde belli alanlar diğer alanlara kıyasla çok daha geri çıkabilir.

Duygusal olarak donuk, buzdolabi diye adlandırılan annelere sahiptirler.

1950'lerde duygusal yakınlıktan yoksun olan anneler için öne sürülen "buzdolabi anne" kanisi uzun yıllar önce çürütülmüştür.

Hepsinin dış görünüşleri aynidir.

Otizmliler çocukların tümü birbirinden farklı fiziksel özelliklere sahiptir.

Konuşma becerilerine sahip değildirler.

Otizmliler çocukların bazıları konuşma becerilerine sahiptirler.

İlaç kullanarak iyileşirler.

Otizmin tek tedavisi erken ve yoğun eğitimidir. İlaçlar ana belirtileri düzeltmez, sadece eşlik eden sorunlar için kullanılabilirler.